

Ả HỘI HỌC TẬP

VẬN DỤNG BẢN ĐỒ TƯ DUY TRONG GIẢNG DẠY MÔN TÂM LÝ HỌC GIÁO DỤC CHO SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM THÁI NGUYÊN

• NGUYỄN ĐỖ HỒNG NHUNG

Đại học Sư phạm, Đại học Thái Nguyên

Hiện nay, trong xu thế đổi mới phương pháp dạy học bậc đại học kết hợp với việc đào tạo theo học chế tín chỉ thì quan điểm về dạy học theo cách tiếp cận thông tin hay ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học là tiêu chí về công nghệ quan trọng cần triệt để khai thác trong dạy học ở đại học [1]. Môn Tâm lý học thuộc Khoa Tâm lý – Giáo dục, Đại học Sư phạm, Đại học Thái Nguyên đã mạnh dạn vận dụng phần mềm bản đồ tư duy Imindmap 6.0.2 vào giảng dạy môn Tâm lý học giáo dục cho sinh viên trong trường từ kỳ 1 năm học 2014-2015 với mong muốn nâng cao chất lượng bài giảng, giúp sinh viên tiếp cận bài học trực quan, logic và sinh động hơn, phát huy được năng lực sáng tạo, phát triển ý tưởng, tìm tòi xây dựng kiến thức mới của người học.

Môn Tâm lý học giáo dục trang bị cho người học những khái niệm, quy luật và phương pháp nghiên cứu chung nhất của tâm lý học và tâm lý học giáo dục; những vấn đề lý luận về sự phát triển tâm lý các lứa tuổi, đặc biệt là lứa tuổi học sinh; những cơ sở lý luận của hoạt động dạy học và giáo dục; mối quan hệ giữa dạy học và nhận thức, dạy học và giáo dục, các lý thuyết tâm lý học cơ sở tâm lý học của giáo dục đạo đức; một số vấn đề lý thuyết ứng dụng nguyên tắc đạo đức và kỹ năng hỗ trợ tâm lý trong nhà trường. Từ đó, sinh viên có thể vận dụng những tri thức đã học vào việc giảng dạy, nghiên cứu tâm lý con người, hình thành và rèn luyện nhân cách học sinh, hỗ trợ học sinh THCS, THPT giải quyết những khó khăn vướng mắc về tâm lý.

Phương pháp tư duy thông qua bản đồ tư duy (mindmap) này được phát triển vào cuối thập niên 60 (của thế kỉ 20) bởi Tony Buzan (nhà toán học, nhà tâm lý học người Anh) như là một công cụ để giúp người học “ghi lại bài giảng” mà chỉ dùng các từ then chốt và các hình ảnh. Đây là cách để ghi nhớ chi tiết, để tổng hợp, để phân tích một vấn đề ra thành một dạng của lược đồ phân nhánh. Cách ghi chép này sẽ nhanh hơn, dễ nhớ và dễ ôn tập [2]. IMindMap là sản phẩm số lấy ý tưởng từ sơ đồ tư duy MindMap, phần mềm này được đầu tư xây dựng và phát triển bởi hình Tony Buzan-Cha đẻ của phương pháp bản đồ tư duy. Phần mềm bản đồ tư duy IMindmap 6.0.2 đây là phần mềm vẽ bản đồ tư duy có ứng dụng công cụ Brainstorm View, giúp nắm bắt được rất nhiều ý tưởng của người vẽ đồng thời có thể tổng hợp lại những ý tưởng

đó trong một không gian vô hạn. Với hệ thống nhóm công cụ chỉnh sửa đơn giản, người sử dụng có thể thiết kế bản đồ tư duy một cách ấn tượng nhất cho bài thuyết trình của mình.

Trong chương trình giảng dạy môn Tâm lý học giáo dục, phần mềm bản đồ tư duy được sử dụng trong giảng dạy bài mới và trong củng cố kiến thức bài học. Thay vì gạch đầu dòng các ý cần trình bày lên bảng thì sử dụng bản đồ tư duy trong việc giảng bài mới để thể hiện được một phần hoặc toàn bộ nội dung bài học một cách rất trực quan. Giáo viên đưa ra một từ khoá để nêu kiến thức của bài mới rồi yêu cầu học sinh hoàn thiện bản đồ tư duy bằng cách đặt câu hỏi, gợi ý cho các em để các em tìm ra các tự liên quan đến từ khoá đó và hoàn thiện bản đồ tư duy. Qua bản đồ tư duy đó học sinh sẽ nắm được kiến thức bài học một cách dễ dàng. Sau mỗi bài học, giảng viên hướng dẫn, gợi ý để sinh viên tự hệ thống kiến thức trọng tâm sau mỗi tiết học và kiến thức sau mỗi chương, phần... bằng cách vẽ bản đồ tư duy [3].

Các bước thực hiện một bản đồ tư duy [2] bằng phần mềm Imindmap 6.0.2:

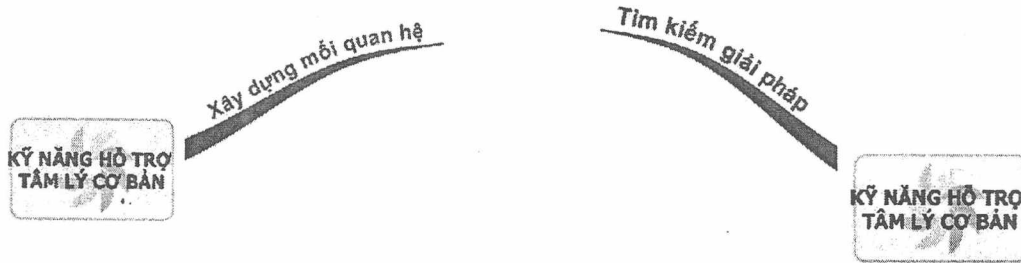
- Bước 1: Vẽ chủ đề ở trung tâm. Ý tưởng trung tâm chính là điểm xuất phát cho bản đồ tư duy và thể hiện vấn đề mà người dùng đang muốn làm rõ. Ý tưởng trung tâm nên được nằm chính giữa trang.

Quy tắc vẽ chủ đề: Vẽ chủ đề ở trung tâm để từ đó phát triển ra các ý khác; Có thể tự do sử dụng tất cả các màu sắc tùy thích; Không nên đóng khung hoặc che chắn mất hình vẽ chủ đề vì chủ đề cần được làm nổi bật để nhớ; Có thể bổ sung từ ngữ vào hình vẽ chủ đề nếu chủ đề không rõ ràng.

KỸ NĂNG HỖ TRỢ TÂM LÝ CƠ BẢN

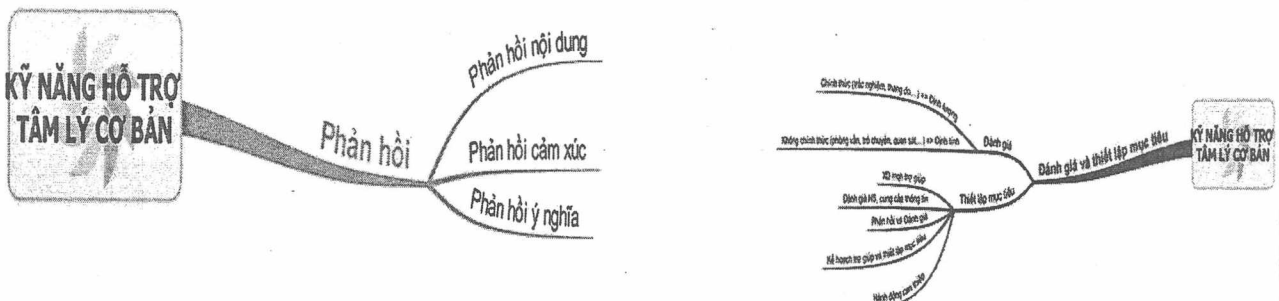
- Bước 2: Vẽ thêm các tiêu đề phụ. Diễn giải ý tưởng trung tâm bằng cách vẽ thêm các nhánh. Các nhánh chính sẽ xuất phát từ ý tưởng trọng tâm và chứa những từ khóa quan trọng.

Quy tắc về tiêu đề phụ: Tiêu đề phụ nên được viết bằng chữ IN HOA và nằm trên các nhánh dày để làm nổi bật; Tiêu đề phụ nên gắn liền với chủ đề trung tâm; Tiêu đề phụ nên được vẽ theo hướng chéo góc (chứ không nằm ngang) để nhiều nhánh phụ khác có thể được vẽ tỏa ra một cách dễ dàng.

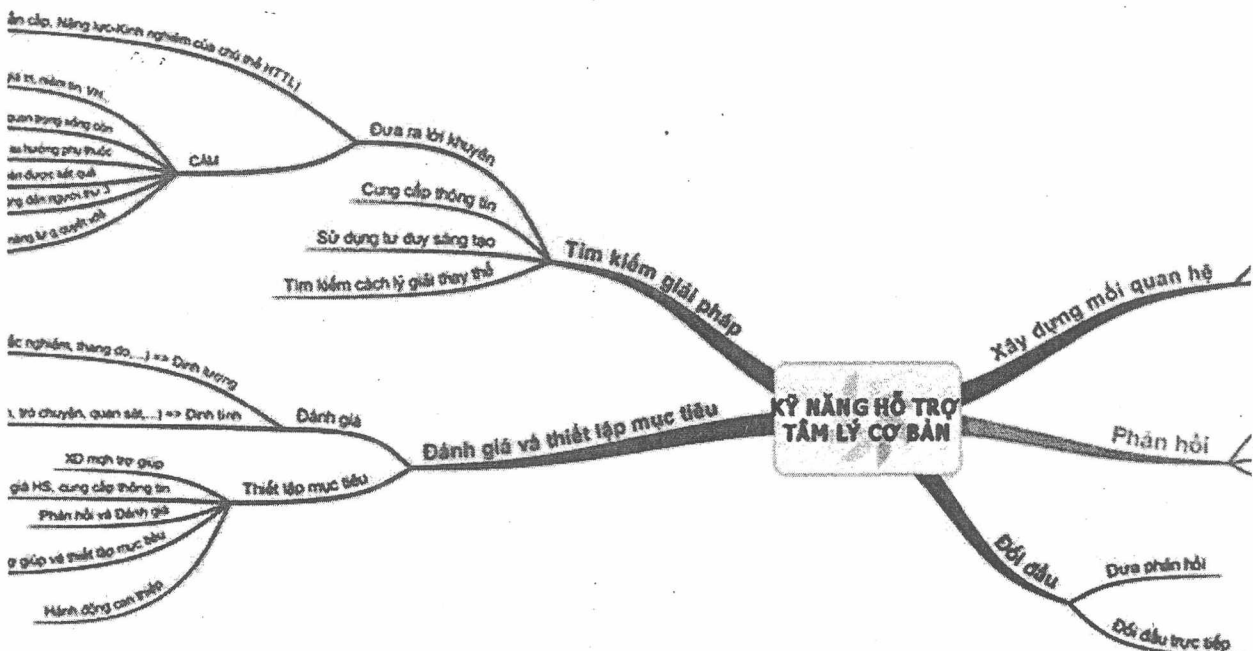

- Bước 3: Trong từng tiêu đề phụ, vẽ thêm các ý chính và các chi tiết hỗ trợ. Việc lựa chọn những từ khóa quan trọng và làm nổi bật được mối quan hệ với ý tưởng trung tâm và các nhánh khác là điều vô cùng cần thiết.

Quy tắc vẽ ý chính và các chi tiết hỗ trợ: Chỉ nên tận dụng từ khóa và các hình ảnh; Sử dụng biểu tượng, cách viết tắt nếu có thể nhằm tiết kiệm không gian và thời gian thiết kế bản đồ tư duy; Mỗi từ khóa / hình ảnh nên được vẽ trên một đoạn gấp khúc riêng trên nhánh. Trên mỗi khúc nên chỉ có tối đa một từ khóa; Tất cả các nhánh của một ý nên tỏa ra từ một điểm; Tất cả các nhánh tỏa ra từ một điểm (thuộc cùng một ý) nên có cùng một màu; Chúng ta thay đổi màu sắc khi đi từ một ý chính ra đến các ý phụ cụ thể hơn.

- Bước 4: Quy ước màu thêm hình ảnh, biểu tượng cho các nhánh. Bước này nhằm giúp các ý quan trọng thêm nổi bật, cũng như giúp lưu chúng vào trí nhớ tốt hơn. Việc mã màu cho phép phân loại, làm nổi bật hay ghi nhớ các thông tin quan trọng. Đồng thời, việc chèn hình ảnh hay các biểu tượng sống động để thể hiện phong cách riêng của mình làm muốn bài thuyết trình trở nên thuyết phục hơn.

Như vậy, vận dụng bản đồ tư duy trong dạy học môn tâm lý học giáo dục nhằm mục đích giúp sinh viên ghi nhớ, hệ thống hóa các kiến thức Tâm lý học và ứng dụng kiến thức của môn học trong hoạt động giáo dục một cách hiệu quả. Từ đó làm cho sinh viên thay đổi cách nhìn nhận một môn học có mối liên hệ chặt chẽ với thực tiễn, ông còn khô khan và mang nặng tính lý thuyết hàn lâm nữa. Qua đó, hình thành cho sinh viên tư duy mạch lạc, chủ biết vấn đề một cách sâu sắc, có cách nhìn vấn đề một cách hệ thống, khoa học. Sử dụng bản đồ tư duy kết hợp với các phương pháp dạy học tích cực khác như vấn đáp mở, thuyết trình,... có tính khả thi cao góp phần đổi mới phương pháp dạy học tích cực ở bậc đại học.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Ban chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam, 2009, Văn số 242-TB/TW ngày 15/04/2009 thông báo kết luận của Bộ Chính trị tiếp tục thực hiện Nghị quyết Trung ương 2 (khóa VIII), Phương hướng phát triển giáo dục và đào tạo đến năm 2020.

Tony Buzan, 2013, Lập bản đồ tư duy, NXB Hồng Đức.

Nguyễn Thị Út Sáu, Nông Thị Hiếu, 2011, Ứng dụng bản đồ tư duy trong dạy và học môn Tâm lý học, Tạp chí Giáo dục số 254, kì 2/1-2011.

TÓM TẮT

Nước ta, vấn đề ứng dụng công nghệ thông tin trong giáo dục, đào tạo được Đảng và Nhà nước rất coi trọng, coi đây là cầu nối mới phương pháp dạy học có sự hỗ trợ của các công nghệ kỹ thuật hiện đại là điều hết sức cần thiết. Việc vận dụng và ứng dụng bản đồ tư duy trong dạy học có ý nghĩa quan trọng trong việc đổi mới phương pháp dạy học tích cực hướng tích cực hóa người học; giúp người dạy và người học chủ động hơn, tích cực, sáng tạo trong dạy và học. Trên cơ sở đó, các giảng viên bộ môn Tâm lý học - ĐH Sư phạm, Thái Nguyên đã sử dụng phần mềm thiết kế Imindmap 2 trong xây dựng nội dung bài giảng môn Tâm lý học giáo dục theo hình thức bản đồ tư duy và bước đầu triển khai trên toàn bộ sinh viên khóa 49 đang theo học tại trường.

ừ khóa: Công nghệ thông tin, Đổi mới, Phương pháp dạy học, Bản đồ tư duy, Imindmap, Tâm lý học giáo dục.

SUMMARY

In our country, the application of information technology in education, training are of great importance, as requested by the Party and the State. It is necessary to renew teaching methods with the help of modern technical means. The construction and application of mind map in teaching are significant in the renewal of teaching methods; help teachers and learners be more active, positive and creative in teaching and learning. On that basis, the lecturers of Pedagogical Psychology subject - Thai Nguyen University of Education used the design software Imindmap 6.0.2 in building lecture content of the pedagogical psychology course in the form of mind map and initially deployed to the all students of course 49 at the university.

Keywords: Information Technology, Innovation, teaching method, Mind Map, IMindMap, Pedagogical Psychology.

LÀM THẾ NÀO...

(Tiếp theo trang 55)

tiếng Anh nói riêng, giáo viên không nên dạy theo kiểu 'nhồi nhét' học sinh, dạy theo kiểu "chạy theo giáo án cho kịp giờ, kịp chương trình", mà phải dạy cho học sinh, sinh viên cảm thấy thích thú và đam mê. Các nhà khoa học đã từng khuyên nhủ chúng ta rằng "Thiên tài xuất hiện khi có sự đam mê". Đối với học sinh, sinh viên không được hấp tấp, vội vã mà phải kiên trì học hỏi, trau dồi kiến thức, dành nhiều thời gian với mức độ đều đặn, biết cách học lồng ghép với các kỹ năng: Nghe, Nói, Đọc, Viết một cách khoa học, phải chịu khó 'vần ôn võ luyện' thì mới đạt kết quả tốt như chúng ta thường nghe: "Practice makes perfect".

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Hutchinson, T. (1997). Lifelines- Elementary. Oxford University Press.

Hutchinson, T. (1999). Lifelines- Pre-intermediate. Oxford university Press.

Nguyễn Hữu Chấn. (2006). Cách cấu tạo từ tiếng Anh. Đại học quốc gia Hà Nội.

Nguyễn Hữu Chấn. (2013). Tìm hiểu về cách viết tắt của các cụm từ viết tắt tiếng Anh. Dạy và học ngày nay, số 6, 2013: Tạp chí của Trung ương Hội khuyến học Việt Nam.

Nguyễn Thiện Giáp. (1999). Từ vựng học tiếng Việt. Nhà xuất bản Giáo dục.

Nunan, D.(1993). Introducing Discourse Analysis. London. Penguin Group.

Pincas, A. (1982). Teaching English Writing. Macmillan publishers Ltd.

Raimes, A. (1983). Techniques in Teaching Writing. OUP.

Wilkins, D.A.(1972). Linguistics in Language Teaching. Australia: Edward Arnold.

TÓM TẮT

Tất cả người học tiếng Anh đều mong muốn có một vốn từ vựng tiếng Anh thật phong phú để giao tiếp tốt với người nước ngoài. Do vậy, việc tích lũy vốn từ vựng tiếng Anh thì rất cần thiết và hữu dụng trong quá trình học tiếng Anh nhằm đáp ứng nhu cầu giao tiếp trong cuộc sống hàng ngày cũng như hoà nhập với thế giới hiện nay. Thực hiện điều này rất khó vì nó đòi hỏi người học phải có phương pháp học từ vựng hiệu quả. Chính vì vậy, bài viết này đề cập đến một số phương pháp học từ vựng tiếng Anh với hy vọng giúp người học tiếng Anh đạt kết quả tốt.

SUMMARY

All learners of English really want to have a treasure of English vocabulary to communicate well with foreigners. Thus, mastering English vocabulary is very necessary and useful in the process of learning English to meet the needs of communication in daily life and the global integration today. It is however difficult to do this because it requires learners to have effective methods of learning English vocabulary. This paper is, therefore, concerned about some methods of learning English vocabulary to help English learners gain good results.